

Új denevértaxonok a Magyar Természettudományi Múzeum Emlősgyűjteményében

Dr. Csorba Gábor

Magyar Természettudományi Múzeum 1083 Budapest, Ludovika tér 2.

Abstract

Type specimens of recently described bat taxa in the Hungarian Natural History Museum

The recent Southeast Asian expeditions led by researchers of the Hungarian Natural History Museum yielded several interesting bat specimens. During the detailed investigation of this material some of them proved to be new species or subspecies. The list of type specimens held in the Mammal Collection, HNHM of these taxa along with those described as results of international co-operations is given below.

Bevezetés

A Magyar Természettudományi Múzeum szervezésében az elmúlt években számos délkelet-ázsiai gyűjtőút valósult meg, melyek értékes emlőanyaggal gazdagították a múzeumot. Ezek közül is tudományos szempontból kiemelkedően fontosak a denevérek, melyek taxonómiai, állatföldrajzi újdonságokkal szolgáltak. A feldolgozás részben nemzetközi kapcsolatok keretén belül valósult meg, és a különböző intézmények anyagainak közös vizsgálata során más, általunk nem gyűjtött, de tudományra újnak bizonyult taxonokból is kerültek típuspéldányok gyűjteményünkbe. Az eddigi eredmények egy része más publikációkban már megjelent – ezek összegzése olvasható a jelen cikkben – további két új faj és egy új alfaj leírása a közeljövőben várható.

Eredmények

Rhinolophus macrotis topali

Csorba & Bates, 1995

A Harrison Zoological Museum pakisztáni anyagának vizsgálatakor derült ki, hogy az ország faunájára újnak bizonyult faj összesen öt ismert példányáig addig leíratlan alfajt képvisel. A *R.*

macrotis számos alfaja Pakisztántól Kínáig és a Fülöp-szigetekig, illetve Szumátráig hatalmas területen fordul elő, de sehol sem tekinthető gyakorinak. Az új alfaj színezetében, az orrfüggelék részét alkotó patkó méreteiben és az egyes előzáfogainak méretében, elhelyezkedésében különbözik a többi ismert alaktól. A közép-pakisztáni száraz területek lakója, példányai egy bányából kerültek elő.

A Magyar Természettudományi Múzeum anyaga: HNHM 95.53.1., paratípus, alkoholban, koponya kipreparálva, gyűjtötte Nora Pendleton.

Rhinolophus convexus Csorba, 1997

Az MTM és az ELTE közös malajziai terepgyakorlatának eredménye ezen új faj egyetlen ismert példánya. A *pusillus*-csoportba tartozó állatok közös tulajdonsága a kis méret és az orrfüggelék jellegzetesen hajlott összekötő nyúlványa. A *R. convexus* elsősorban méretei és az orrfüggelék lándzsájának lekerekített alakja alapján különböztethető meg. A típuslelőhely a Cameron-hegység magasabb régióira jellemző hegyi esőerdő felső zónája.

A Magyar Természettudományi Múzeum anyaga: HNHM 95.55.14., holotípus, alkoholban, koponya kipreparálva; gyűjtötte Csorba Gábor és Zilahy Ferenc.

Myotis csorbai Topál, 1997

Az egérfülű-denevérek *Leuconoe* alnemébe tartozó állatok gyakran specialista által is nehezen határozhatók. A múzeum nepáli gyűjtései során egy lelőhelyről egy kisebb sorozatvált csak ismert ebből a *M. longipes* fajhoz közelálló új taxonból, de a moszkvai egyetemi gyűjteményből újabb (addig határozatlan) példányokat kaptunk kölcsön vizsgálatra. Az így ismertté vált összesen 10 példány már elegendően nagy mintát képviselt ahhoz, hogy a mikroszkópi vizsgálat során talált különbségek statisztikailag is igazolhatók legyenek. Az új faj egészen sötét színezete, általánosan kisebb méretei és más arányokat mutató koponyája alapján választható el rokonaitól. Eddig ismert élőhelyei a Pokhara környéki, 1300-2200 méter közötti hegyvidék jól erdőszült, vízhez közeli területei.

A Magyar Természettudományi Múzeum anyaga: HNHM 97.2.4., holotípus, alkoholban, koponya kipreparálva; HNHM 97.2.1-3., 97.2.5. paratípusok, alkoholban, koponya kipreparálva, illetve száraz bőr és koponya; gyűjtötte Csorba Gábor.

Rhinolophus stheno microglobosus

Csorba & Jenkins, 1998

A Magyar Természettudományi Múzeum hagyományosnak számító ázsiai gyűjtőterülete Vietnam, ahonnan számos expedíció hozott már emlősöket; az elmúlt években pedig több angliai szervezet végzett-végez természetvédelmi célú kutatást az országban. Ezen országok kutatói 1996 és 1997 során ugyanazon a területen egymástól függetlenül gyűjtötték a *R. stheno* első vietnami példányait, melyek részletes összehasonlító vizsgálat és sokváltozós statisztikai elemzés után új alfajhoz tartozónak bizonyultak. Az új alfajra – a törzsalakhoz képest kisebb méretei mellett – a koponya arcorri részén a patkósdenevérekre jellemző orrbütyök eltérő alakulása a jellemző. Az összes ismert példány az északvietnami Na Hang természetvédelmi területéről került elő, mely a számos ottani karsztvidék egyike, viszonylag jó állapotban fennmaradt félig-örökzöld elsődleges esőerdő vegetációval.

A Magyar Természettudományi Múzeum anyaga: HNHM 98.1.1-3., paratípusok, alkoholban, illetve száraz bőr, koponyák kipreparálva; gyűjtötte Csorba Gábor és Pham Duc Tien.